

seket, amelyekről a címer vagy más bejegyzés bizonyítja, hogy a király vagy a királyné tulajdonában voltak. Az újonnan felfedezett hiteles korvinákat viszont felvették a jegyzékbe. Igyekeznek az egyes művek tartalmát is bemutatni. Részletesen, teljes egészében felsorolják az egyes kódexekben található valamennyi munka címét és tartalmi ismertetését is.

Az őrzési helyek szerint csoportosított kódexek jegyzékét egy olyan korvina zárja le, amely ma már nincs. Az a varsói Chrysostomus-korvina, amely elégett a második világháború alatt, de pontos leírása és képe ismeretes nyomtatott katalógusokból.

A művet 104 színes tábla zárja le, amelyeket különböző európai és északamerikai könyvtárak és név szerint felsorolt fényképészek készítettek.

SZEPESINÉ BENDA Mária

GYIMES Ferenc: Magyar nyelvű zenei könyvek a közművelődési könyvtárakban. (Ajánló jegyzék). (Összeáll. --.) [Közread.] az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ. Bp. 1976, Népművelési Propaganda Iroda. 344 p.

Köztudott, hogy hazánkban az utóbbi évek során egyre több zenei könyvtár ill. részleg, fonotéka jött és jön létre. A zenei részlegekben működő könyvtárosok - akiknek speciális továbbképzését a KMK az MKE Zenei Szekciójával közösen szervezett tanfolyamon biztosítják - most Gyimesi Ferenc szakkibibliográfiájával kaptak újabb segítséget megnövekedett szakmai igényeik kielégítéséhez.

A szerény, szűkre szabott előszóban a szerző - az Állami Gorkij Könyvtár Zeneműtárának munkatársa, több hasznos zenei bibliográfia, tájékoztató kiadvány összeállítója - így határozza meg a könyv célját: "Az alapvető koncepció egy magyar nyelvű, zenei tárgyú ismeretterjesztő és szakkönyveket tartalmazó jegyzék összeállítása volt, amely gyűjtőkörét a retrospektív szakkibibliográfia igényével vonja meg... Összeállításunk tájékoztatást-eligazítást kíván nyújtani a legkülönbözőbb céllal megjelent könyvek és tanulmányok között."

A bibliográfia, melyet Gyimes az OSzK, a Magyar Zeneművészek Szövetségének Könyvtára és az Állami Gorkij Könyvtár Zeneműtárának állományára alapján állított össze, 1389 számozott tételt tartalmaz, melyek közül a legkorábbi 1867-ben, a legkésőbbiek pedig 1974-ben jelentek meg. Az anyag közlése szakrendi csoportosításban (a RILM-Répertoire internationale de la littérature musicale - szakrendjének adaptálásával) történik, a következő tizenegy nagy fejezetben: I. A referenzmunkát segítő kiadványok; II. Levelek, emlékek, dokumentumok; III. A zenetörténettel foglalkozó munkák; IV. A zenei folklórral foglalkozó munkák; V. A Hangszerekkel

foglalkozó munkák; VI. Az előadóművészetéről és az előadóművészekről szóló munkák; VII. Zeneelméleti, zenetudományi munkák; VIII. Zenepedagógia; IX. Zene és társzművészetek; X. Zeneesztétika, zenepszichológia, zeneszociológia; XI. Az egyházzenevel foglalkozó könyvek. E nagy fejezeteken belül több alcsoportban, a könyvek szerzőinek betűrendjében találjuk az anyagot.

Külön fejezetben, mintegy függelékként szerepelnek a különlenyomatok (sajnos, szakrendi csoportosítás nélkül), valamint a zenei tárgyú regények.

A könyv hasznosságát jelentősen növeli, hogy az összeállítás nem egyszerű címjegyzék, hanem - a különlenyomatok és a zenei tárgyú regények kivételével - valamennyi műről néhány mondatos ismertetést is közöl. Éppen mivel ezek az ismertetések a leghasznosabbak a zenei könyvtárosok számára, mert segítséget nyújtanak meglévő anyagaik értékeléséhez, és ötleteket adnak az állomány lehetőség szerinti kiegészítéséhez, nem hallgathatjuk el néhány ide vágó kritikai észrevételünket.

1. Az ismertetések terjedelme és mélysége erősen változó, s nem mindig áll arányban az ismertetett mű jelentőségével. Például egy aránytalanul hosszú ismertetés: Csáth Géza: Haydn. Bp. 1913. 52 l.-ről (321. tétel) 13 sor; egy aránytalanul rövid: Kroó György: Miért szép századunk zenéje. Szerk. --. Bp. 1974. 373 l.-ről (590. tétel) alig 4 sor, melyben nem szerepel sem az egyes tanulmányok íróira, sem tárgyukra vonatkozó konkrét adat! Szerencsére a jó ismertetések vannak tulsúlyban. 2. Egyes könyvekről a szerző igen helyesen értékitéletét is közli, másoknál azonban teljesen eltekint ettől. 3. Az értékitélet némelykor nem veszi figyelembe, hogy a szóban forgó könyv mikor íródott. Nyilvánvaló, hogy napjainkban számos kérdést világosabban tudunk megítélni, mint évtizedekkel ezelőtt. Egy példa: Csekey István: Liszt Ferenc származása és hazafisága. Bp. 1937. (423. tétel) annotációjában furcsa az a megjegyzés, hogy "Békefi adja a korszerű Liszt-genealógiát". Ez természetes, hiszen Békefi könyve (421. tétel) 1973-ban jelent meg! Persze érthető az a kíváncsi, hogy az olvasó egy-egy kérdésben információt kapjon a legkorszerűbb álláspontokról. Épp ezért talán célszerűbb lett volna, hogy az alcsoportokban, egy-egy szűkebb területen (de legalábbis az egyes zeneszerzőkről szóló irodalom esetében) ne a szerzői betűrend, hanem a megjelenés időrendje legyen a rendező elv. Ezáltal egy-egy témáról az irodalmat a maga fejlődésében lehetett volna áttekinteni. A szerzők visszakeresésére a betűrendes névmutató ugyanis lehetőséget nyújt.

Magával a szakrendi csoportosítással is adódik olykor probléma, különösen a IV. (Folklór) csoportban. Így pl. nem értjük, miért került a "C/ Népzenei részlettanulmányok, falumonográfiák" alcsoportba Bartók: Népzene és a szomszéd népek zenéje c., elvi jelentőségű tanulmánya (633. tétel), vagy a Vargyas Lajos szerkesztésében megjelenő rendkívül igényes "Népzene és zenetörténet" tanulmánygyűjteménynek jelentős tudományos dolgozatokat felölelő két füzet (646. tétel) - ugyanakkor, amikor Lajtha László négy népzenei monográfiája (608-611. tétel), mely kifejezetten egy-egy tájegység gyűjtésének anyagát adja, s így a "B/ Egyes tájegységek népzeneje" c. alcsoportba tartozik, az általános jellegű "A/ Tudományos gyűjtemények"-nél szerepel.

Csak elismeréssel szólhatunk a bibliográfia gazdag mutató-segédletéről. Név-, cím- és sorozati mutató, különlenyomatok mutatója, a kiadványok kronológikus mutatója, az Uj Könyvek konkordanciamutatója és Kiadószám-mutató a Zeneműkiadónál megjelent könyvekről: ennél sokrétűbben megközelíteni az anyagot már nem is lehetett volna.

A könyvet a Népművelési Propaganda Iroda gépiratból xeroxozva, jó minőségű papíron, tetszetős formában, s a terjedelemhez képest nem is drágán (34 Ft-os áron) hozta forgalomba. Sajnálatos, hogy néhány súlyos sajtóhiba és egy értelemzavaró technikai szerkesztési hiba is maradt az anyagban (az 35-36. tételeknél). Tipográfiaiilag igen zavaró, hogy a könyv egy részében valamennyi "é" betű egy fél sorral feljebb ugrik az átlagos sorszintnél (ez a 149. és az azt megelőző lapoknál a legkirivóbb).

"Baráti szeretettel ajánlom a jegyzéket a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zenei Szekciója tagjainak és a többi magyar zenei könyvtárosnak kiegészítésre és továbbfejlesztésre" - írja Gyimes az Előszó befejezéseként. Ismertetésemet én is hasonlóan zárom: ezt a könyvet minden zenei könyvtárosnak, de a zenei irodalom iránt komolyan érdeklődő olvasóközönségnek is a legmelegebben ajánlom. Kiegészítését és továbbfejlesztését pedig maga Gyimes Ferenc a leghivatottabb néhány év múlva elvégezni.

PÁRKAINÉ ECKHARDT Mária

Előadások Lengyel Lajos könyvművész életmű-kiállítása alkalmából. Debrecen, 1976. május 25. Debrecen, 1976. 51 p.

Jeles könyvművészünk, Lengyel Lajos életmű-kiállítását rendezték meg a múlt évben Debrecenben. Az Alföldi Nyomda most közreadta a kiállítás megnyitóján elhangzott előadásokat egybefoglalva, szép kivitelben, gazdag képanyaggal illusztrálva. Kulturális életünk fontos mozzanata volt e könyvművészeti kiállítás.

Csüry István, a KLTE Könyvtárának igazgatója "A Gutenberg-galaxis, ahogy mi látjuk" c. bevezetőjében élő bizonyítéknak tekinti a kiállítást a különféle nyugati válságelméletekkel szemben. További érvekként a szocialista országok írás-, könyv- és könyvtárkulturájának adatait sorolja fel. A korunkban jellemző irodalmi áradat fellépését természetes társadalmi jelenségként fogja fel, s vészharangok kongatása helyett a megoldást is emberi és társadalmi síkon keresi. A megnyitó szavak alaphangja rezonált az előadók gondolatmenetében. Mindhárman a könyvművészet összefüggéseit villantották fel, más-más aspektusból.

Kovács Kálmán, a KLTE tanára, az Alföld szerkesztője, irodalomtörténész, "Könyv és műelmény" c. kiselőadásában a könyv és az általa hordozott tartalom elválaszthatatlanságáról szólt, mely a könyvet az iro-